

NAŠE FAKULTA

24 | 6. ROČNÍK | ÚNOR 2015

24.

INFORMAČNÍ BULLETIN
MASARYKOVA UNIVERZITA
LÉKAŘSKÁ FAKULTA

**Děkan LF MU, prof. MUDr. Jiří Mayer, CSc.,
vyslovil uznání studentce 3. roč. LF MU
Karolíně Ševčíkové za záchranu života kamarádky.**

obsah

CENA DĚKANA	3
ZASEDÁNÍ VĚDECKÉ RADY LF MU	6
BOL TO OBYČAJNÝ PONDELKOVÝ VEČER	9
4. BRNĚNSKÝ DERMATOLOGICKÝ DEN ANTONÍNA TRÝBA	11
VIRTUÁLNÍ REALITA BOURÁ BARIÉRY	14
DEN OTEVŘENÝCH DVEŘÍ NA LF MU	18
PRACOVNÍ DEN SEKCE MLADÝCH CHIRURGŮ	20
ULTRAZVUKOVÝ KURZ	21
91. FYZIOLOGICKÉ DNY	23

Vážené kolegyně, vážení kolegové, milí přátelé,

dostáváte do rukou další, řekl bych zimní číslo našeho bulletinu.

I tentokrát je zde plno zajímavých a pozitivních informací z našeho akademického života.

Všechny bych chtěl upozornit na nadcházející Celofakultní konferenci, která bude věnována rozvoji naší lékařské fakulty. Je to mimořádně důležité téma a je třeba se mu velmi intenzivně věnovat, abychom i do budoucna měli řadu zajímavých a pozitivních zpráv, nejen do našeho bulletinu.

S mnoha pozdravy

Váš Jiří Mayer

CENA DĚKANA

Irena Wernerová

Slavnostní zasedání Vědecké rady LF MU se konalo 15. 1. 2015 a bylo již tradičně spojeno s vyhlášením Cen děkana LF MU.

Zasedání VR zahájil děkan prof. MUDr. Jiří Mayer, CSc., slavnostním předáním Ceny děkana za nejlepší vědecký výsledek v oblasti biomedicíny v r. 2014:

Matulka K, Lin HH, Hříbková H, Uwanogho D, Dvořák P, Sun YM. PTP1B is an effector of activin signaling and regulates neural specification of embryonic stem cells. Cell Stem Cell. 2013 Dec 5;13(6):706-19. doi: 10.1016/j.stem.2013.09.016.

Ceny děkana za nejvýznamnější příspěvek k rozvoji klinické medicíny v r. 2014:

Hart R, Komzák M, Okál F, Náhlík D, Jajtner P, Puskeiler M. Allograft alone versus allograft with bone marrow concentrate for the healing of the instrumented posterolateral lumbar fusion. Spine J. 2014 Jul 1;14(7):1318-24. doi: 10.1016/j.spinee.2013.12.014.

Reprezentanti autorských kolektivů dr. Yuh-Man Sun a prof. Radek Hart prezentovali výsledky těchto prací členům VR LF.

Dr. Sun s kolegyní Hříbkovou přebírají šek

O objevu se dr. Sun vyjádřila:

„Sebeobnova a schopnost diferenciaci patří mezi základní vlastnosti kmenových buněk. K diferenciaci embryonálních kmenových buněk dochází již v časném embryonálním vývoji, kdy v rámci tohoto procesu vznikají z kmenových buněk specializované buňky tvořící např. vnitřní orgány, kosti či nervovou soustavu.“

Aktivin/Nodal signální dráha podporuje během embryogeneze diferenciaci do mesendodermu a inhibuje neurální specializaci. Skupina dr. Sun objevila, že enzym tyrosin fosfatáza 1B (PTP1B) je efektozem Aktivin signální dráhy a právě tento enzym rozhoduje o mesendodermální či neurální specializaci během časného embryonálního vývoje. Tým dr. Sun zjistil, že Aktivin/ALK4 dráha přímo ovlivňuje enzym PTP1B a stimuluje jeho uvolnění z endoplazmatického retikula. Takto aktivovaný PTP1B následně inhibuje p-ERK1/2 signální dráhu, čímž je potlačen neurální vývoj a je podporován buněčný vývoj do mesendodermu. Pokud je tedy enzym PTP1B hodně aktivní, z kmenových buněk v embryu se vyvíjí specializované buňky, které vytvoří například játra. Když je aktivita enzymu PTP1B malá, vznikají buňky nervové. Znalost funkce enzymu PTP1B by tak mohla usnadnit léčbu závažných neurodegenerativních onemocnění, jako je například Parkinsonova choroba.

Výsledky práce skupiny dr. Sun byly publikovány v jednom z nejprestižnějších vědeckých časopisů Cell Stem Cell (impakt faktor 25.315 v roce 2012). Objev může mít v budoucnu i praktický dopad a také se může zapsat do knih buněčné biologie, protože se jedná o jeden z důležitých mechanismů buněčné diferenciaci. V budoucnu by lékaři díky umělému ovlivňování činnosti enzymu PTP1B mohli získat z embryonálních kmenových buněk např. nervové buňky vhodné pro praktické aplikace v rámci buněčné terapie.

Dr. Sun byla nominována i na Cenu rektora MU.

Prof. MUDr. Radek Hart komentoval své ocenění slovy:

„Za zlatý standard se považují při fúzích páteře autologní štěpy, které mají potenciál osteogenní (kmenové buňky), osteoinduktivní (růstové faktory) i osteokonduktivní (scaffold). Jejich odběr je však zatížen řadou komplikací, proto jsou hledány další alternativy. Jednou z nich jsou alogenní štěpy, které však postrádají první dvě zmíněné vlastnosti. Nami vyvinutá technika představuje doplnění tohoto potenciálu pro aloštěpy. Kostní dřev pacienta specifickým centrifugačním režimem koncentrujeme tak, že se nám daří dosahovat obsahu kmenových buněk 1–2 promile z celkového počtu jaderných elementů. Dále tento koncentrát obsahuje trombocyty, které jsou zdrojem růstových faktorů. Alogenní štěpy po speciální přípravě smícháváme se zmíněným koncentrátem kostní dřev, čímž jim dodáváme vlastnosti osteogenní i osteoinduktivní. Průměrně je autologními štěpy dosahováno fúze u 80 % pacientů. Popsanou technikou dosahujeme stejného procenta úspěšnosti bez jakýchkoliv komplikací.“

Profesora Harta ze Znojenské nemocnice jsem se zeptala:

1) Co znamená Váš objev pro pacienta – je nutné finanční přispění, v jakých případech k této metodě přistoupíte, je kratší doba rekonvalescence?

Finančně pacient na našem pracovišti na tento typ léčby nepřispívá. Po průkazu publikovaných výsledků volíme tento postup rutinně u všech pacientů podstupujících páteřní stabilizaci s tzv. postero-laterální fúzí. O odběru kostní dřev pacient vůbec neví, nijak ho nezatěžuje, neprodlužuje se tedy tím nijak doba jeho rekonvalescence.

2) Mohl byste provést srovnání se zahraničím - znají/ neznají, používají něco podobného...

Dosud jsem v odborném písemnictví nezaznamenal, že by byla publikována obdobná studie.

3) Jak dlouho jste na autologním štěpu pracovali?

Techniku specifické přípravy koncentráту kostní dřevě a alogenních štěpů jsme vyvíjeli přibližně půl roku, poté jsme čekali 2 roky výsledky.

Děkuji Vám a přeji hodně dalších profesních úspěchů.

Prof. MUDr. Hart z Nemocnice Znojmo

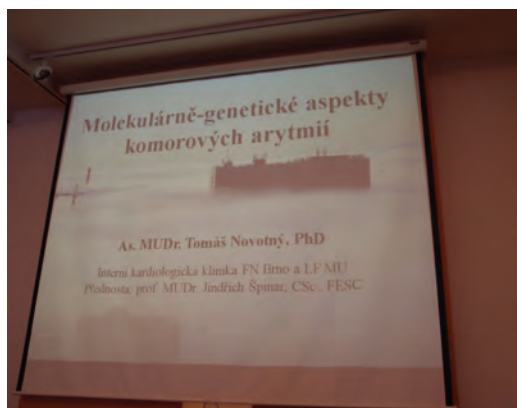
JMENOVAČÍ ŘÍZENÍ ZE ZASEDÁNÍ VĚDECKÉ RADY V LEDNU 2015

Proděkanka prof. A. Vašků uvedla habilitační řízení v oboru Vnitřní lékařství **MUDr. Tomáše Novotného, Ph.D.**, odborného asistenta a lékaře Interní kardiologické kliniky LF MU a FNB. Odbornou charakteristiku přednesl předseda habilitační komise prof. MUDr. Jiří Vítovec, CSc.

MUDr. Tomáš Novotný na LF MU pracuje ve funkci odborného asistenta na Interní kardiologické klinice FN Brno od roku 2000. Podííl se na pregraduální výuce vnitřního lékařství, kardiologie a angiologie, včetně výuky zahraničních studentů, jako školitel vedl disertační práci postgraduální studentky v oboru kardiologie. Pedagogické schopnosti Dr. Novotného dokládají kapitoly ve skriptech „Vnitřní lékařství“ (LF MU) a v monografii „Vnitřní lékařství“ (Grada).

Na poli výzkumu se věnuje arytmiologii a zejména hereditárním arytmiickým syndromům, které byly i tématem jeho disertační práce. Výzkum byl podpořen 10 granty (9x IGA MZ ČR, 1x MŠMT), z nichž u 6 byl hlavním řešitelem. Kromě toho 2x získal podporu Projektu specifického výzkumu MUNI. Jeho publikační činnost i citovanost odpovídá kritériím LF MU: 23 původních článků (z toho 12 v časopisech s IF), 46 citací WoS.

Dr. Novotný je členem České kardiologické společnosti a členem Pracovní skupiny Arytmie a kardio-stimulace. Absolvoval 2 stáže v elektrofyziologické laboratoři Cardiovascular Division, Mayo Clinic, Rochester (MN), USA (3–4/1998, 5/2000). Dále stážoval v Elektrofyziologické laboratoři Hôpital Haut-Lévêque, Bordeaux-Pessac, Francie u prof. Haissaguerra (IX/2002). Kromě toho intezivně spolupracuje s prof. Malikem z Imperial College v Londýně.

Prezentace MUDr. Novotného

Ze zasedání VR

Přednášku pro odbornou veřejnost s názvem Hereditární arytmiické syndromy proslavil dne 10. listopadu 2014 s kladným hodnocením členy habilitační komise.

Po prezentaci a obhajobě habilitační práce **Molekulárně genetické aspekty maligních komorových arytmií a náhlé srdeční smrti** bude návrh LF MU na jmenování docentem oboru vnitřní lékařství postoupen k realizaci rektorátu MU.

Program VR dále pokračoval habilitačním řízením **MUDr. Jana Chrastiny, Ph.D.**, vedoucího lékaře JIP a odborného asistenta Neurochirurgické kliniky LF MU a FN u sv. Anny. Odbornou charakteristiku přednesl předseda habilitační komise prof. MUDr. Martin Smrčka, Ph.D.

Od počátku své kariéry se dr. Chrastina zabýval především stereotaktickou funkční i a funkční neurochirurgií, především léčbou epilepsie a pohybových poruch. Na tomto poli se svými spolupracovníky z FN u sv. Anny dosáhl několika prioritních výsledků – stereotaktická stimulace předního thalamického jádra u nemocných s farmakorezistentní epilepsií, implantace vagových stimulatorů nebo stimulatorů okcipitálních nervů. Již v letech 1995–96 provádí stereotaktické plánování pro program navigovaných endoskopických operací, který vedl k širokému rozvoji endoskopické neurochirurgie na Neurochirurgické klinice FN u sv. Anny. Z jeho dalších odborných zájmů je možné zmínit neurotraumatologii a intenzivní péči v neurochirurgii.

Je autorem nebo spoluautorem celkem 80 článků v odborných časopisech (31 jako první autor), z toho 35 v časopisech s IF (7 jako první autor), spoluautorem 3 odborných knih (z toho 2 dvojjazyčné), spoluautorem 2 kapitol v monografiích, autorem nebo spoluautorem 50 článků ve sbornících, 165 konferenčních

Ze zasedání VR

abstrakt, 89 přednášek na národních i mezinárodních konferencích. Dále je autorem 2 učebních textů a spoluautorem nebo prvním autorem 2 kapitol v učebnicích. Ve WOS je uvedeno celkem 97 citací, ostatní citace 40 (z toho 32 ve Scopusu). Jako odborný spolupracovník se podílel na mnoha výzkumných projektech.

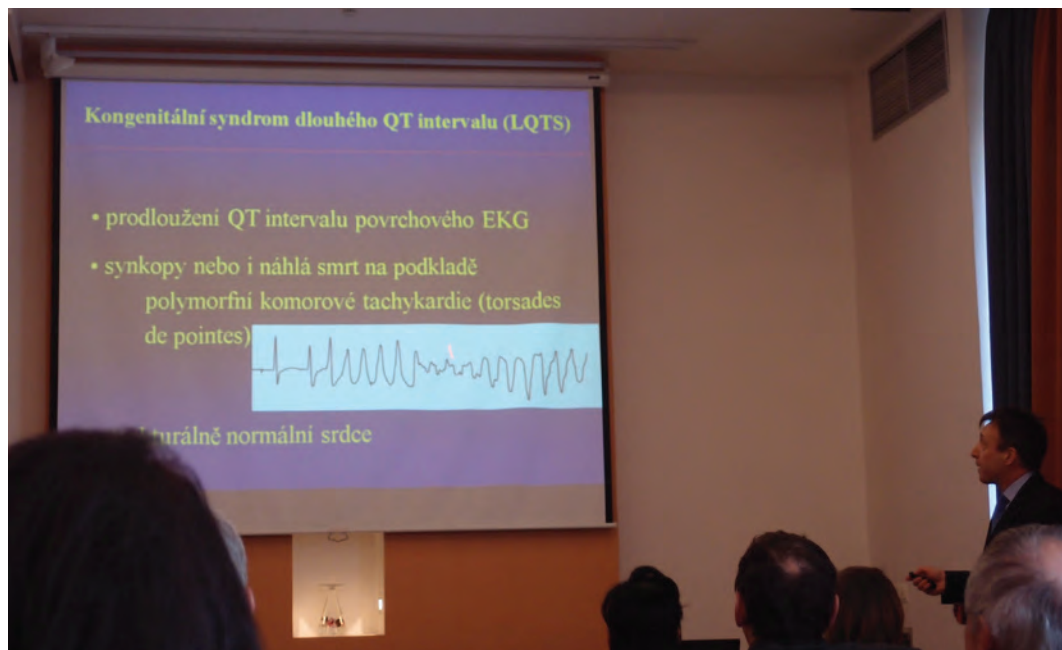
Po celou dobu existence Neurochirurgické kliniky LF MU a FN u sv. Anny (2004 – doposud) se podílel na české i anglické výuce (zajištění stáží i přednášek, podíl na zavedení telemedicíny pro výuku neurochirurgie na Neurochirurgické klinice). Dále se stará i o studenty programu IFMSA stážující na klinice. V období 2012–2013 pracoval jako výukový specialista programu OPTIMED a je školitelem v rámci doktorského studijního programu na LF MU.

Získal několik ocenění na mezinárodních sjezdech za prezentované postery, je členem programového výboru národních sjezdů (neurologický, epileptologický), pravidelně provádí recenze odborných prací v národních časopisech (Onkologie pro praxi, Neurologie pro praxi, Endoskopie). Je členem výboru České neuromodulační společnosti. Pravidelně přednáší zvané přednášky s problematikou stereotaktické a funkční neurochirurgie na Postgraduálních kurzech České neurochirurgické společnosti. V roce 2008 přednesl celkem 3 přednášky (Epilepsy Surgery I–III) na 1st European Basic Course on Epilepsy Surgery (EPODES).

Přednášku pro odbornou veřejnost *Neurochirurgická léčba psychiatrických onemocnění. Slepá cesta nebo naděje?* proslavil dne 8. 1. 2015 a habilitační komise ji kladně zhodnotila.

Před VR LF obhajoval habilitační práci s názvem *Funkční stereotaktická neurochirurgie. Historická východiska a současný stav.*

Rektoru MU bude návrh na jmenování docentem oboru chirurgie postoupen k realizaci.

Z prezentace MUDr. Chrastiny

BOL TO OBYČAJNÝ PONDELKOVÝ VEČER

NAJBLIŽŠIE HODINY SA VŠAK ZMENILI NA BOJ O ŽIVOT.

V noci vtrhla do izby kamarátka Miška so slovami: „Kaja, Adka odpadla!“ . Bolo to snáď najhoršie zobudenie v mojom živote, a to som ešte netušila, čo bude nasledovať. S priateľom sme sa ponáhľali do vedľajšej izby. Adka ležala na posteli a lapavo dýchala. Julka povedala, že išli akurát spať. Už bolo zhasnuté, keď zrazu Adka slabým hlasom povedala, že jej je zle a odpadla. Bola to zvláštna situácia, lebo sme vedeli, že sa jej to občas stáva. Hovorila nám, nech nepanikárime, že stačí ak jej zdvihneme nohy a ona sa preberie. Spolubývajúci jej zdvihli nohy, ja som previedla záklon hlavy. Adka sa však nepreberala, nemohli sme dlhšie čakať. Z kamarátkinho telefónu som zavolala záchranku. Keď som diktovala adresu, Adke sa prihoršilo. Frekvencia dýchania sa natoľko spomalila, že som po každom nádychu trýpla a dúfala, že príde aj ďalší a navyše v tvári začala tmavnúť. Operátorka povedala, aby sme ju ihneď zložili z postele opatrne na zem. Dovtedy som si nepripúšťala vážnosť situácie, ale po tomto pokyne mi bolo jasné, že treba resuscitovať. Telefón som rýchlo dala priateľovi a v hlave som mala jediné – 30:2, hĺbka 5 cm. Priateľ mi tlmočil frekvenciu masáže srdca, akú udávala operátorka. Spočiatku to išlo dobre, bolo to však náročné

Karolína Ševčíková

a rýchlo som sa unavila. Záchranka prišla za necelých 10 minút. Vtedy nám ostalo už len jediné, dúfať, že bude Adka v poriadku.

Na takéto situácie človek nie je asi nikdy pripravený. Aspoň čo sa týka prvých skúseností. Moje reakcie mohli byť určite lepšie a rýchlejšie, väčšou chybou by však bolo ostať sa nečinne prizerať.

Veľmi milo ma prekvapilo pozvanie pána dekana na návštevu kolegia, ktoré som s radosťou prijala. Som veľmi vďačná za záujem a za príležitosť, ktoré sa mi naskytli. Najviac ma však teší, že sa nám podarilo Adke pomôcť a že je v poriadku.

Pohľad druhej strany, teda Adky na celú situáciu nie je celkom ucelený, keďže jej prvé spomienky na celú udalosť sa začínajú až o niekoľko dní neskôr po precitnutí v nemocnici. Po oslovení, aby sa vyjadrila k týmto udalostiam, povedala toto: „Je to zvláštny pocit, uvedomiť si krehkosť života na vlastnej koži a viem, že všetko mohlo dopadnúť úplne inak nebyť Kaji. Už pre mňa nie je len spolubývajúca a dobrá priateľka, ale osoba, ktorej vďačím za svoj život. Nemám síce predstavu ideálneho lekára, ale myslím, že Kaja spĺňa všetky kritériá aj bez titulu.“

Studentka 3. ročníku VL MU Karolína Ševčíková zachránila život své spolubydlící. Dokázala racionálně, s dávkou jistoty jednat a účelně pomoci.

Děkan LF MU prof. Jiří Mayer pozval Karolínu na zasedání Pedagogické rady, kde jí vyslovil své uznání a jako upomínku jí předal dárkový předmět lékařské fakulty.

4. BRNĚNSKÝ DERMATOLOGICKÝ DEN ANTONÍNA TRÝBA

Prof. MUDr. Vladimír Vašků, CSc.
přednosta I. dermatovenerologické kliniky LF MU a FN u sv. Anny v Brně
a Dermatovenerologické kliniky LF MU a FN Brno
předseda České akademie dermatovenerologie

Profesoři pan a paní Vašků v diskuzi s prof. Hercogovou

Dne 28. 11. 2014 se konal již 4. brněnský dermatologický Trýbův den, nebo „Trýb“, jak si to již zjednotušili dermatologové v celé ČR i na Slovensku. Akci pořádala Česká akademie dermatovenerologie v součinnosti s oběma kožními klinikami a OSL ČLK v Brně.

Pod záštitou JUDr. Michala Haška, hejtmána Jm kraje, prof. MUDr. Jiřího Mayera, CSc., děkana LF MU, MUDr. Martina Pavlíka, Ph.D. DESA EDIC, ředitele FN u svaté Anny v Brně, a MUDr. Romana Krause, MBA, ředitele FN Brno. Čestnými hosty a zároveň přednášejícími byli Dr. Kenneth Tomecki, viceprezident Americké akademie dermatologie, prof. MUDr. Jana Hercogová, CSc., „past prezident“ Evropské akademie dermatovenerologie, doc. MUDr. Dušan Buchvald, CSc., předseda Slovenské dermatologické společnosti, prof. MUDr. Anna Zalewska-Janowska z Lodže, spoluzakladatelka psychodermatologie v Evropě.

Již od druhého ročníku Trýbova dne jsem mnoha dermatology vyzván k rozšíření akce na dvoudenní anebo její konání každoroční. Zatím jsme tak neučinili. Věci nové a důležité zaznívají v Brně vždy po dvou letech, kdy můžeme hodnověrněji posuzovat trendy v oboru.

Událo se tentokrát v hotelu Holiday Inn v Brně. Nosným tématem byl zánět v dermatologii – od teorie ke klinickým implikacím. Zánět jako ústřední téma nebyl vybrán náhodně; zánětlivá onemocnění

Přednáší dr. Kenneth Tomecki, viceprezident AAD

v našem oboru jsou velký problém, významné jsou chronické choroby zprostředkované imunitními mechanismy, tzv. „immune mediated inflammatory diseases, IMID“. O alergických zánětech a infekcích v kožní medicíně nemluvě. Důležité jsou souvislosti vlekého zánětlivého děje, např. onkologické.

V hutném programu bylo zařazeno 20 přednášek, které byly doplněny 21 postery. V prvním bloku zaměřeném na koncepci zánětu a jeho klinické souvislosti zdůraznila prof. Anna Vašků, že teprve začínáme rozumět tomu, jak souhra mezi metabolismem, bioenergetikou a epigenetikou modifikuje buněčnou a systémovou patofyziologii během zánětu a také jak je kriticky důležitý rozdíl mezi akutním a chronickým systémovým zánětem, včetně souvislostí s komorbiditami. Doc. Buchvald velmi erudovaně pojednal problematiku alergického zánětu v dětské kůži a následovala přednáška prof. Hercogové. Současné léčebné možnosti u atopické dermatitidy. Fototerapie zánětlivých dermatóz je evergreenem, jak o tom přítomně přesvědčila prim. Benáková. Cesta je to účinná, ekonomicky výhodná a u nejnovějších zdrojů UV také velmi bezpečná. Na závěr bloku dr. Jarošíková, dr. Vráblová a prof. V. Vašků prezentovali zkušenosti s optickou koherentní tomografií, a to nejen u onkologických diagnóz, ale také u zánětů v dermatologii. Přístroj na DVK ve FN Brno je jediný v ČR a otevírá nesmírně zajímavou cestu v neinvazivní diagnostice v dermatologii.

V bloku věnovaném psoriáze doc. Bienertová-Vašků přednesla příspěvek o epigenetice u psoriázy. Následovala aktuální sdělení o novinkách v biologické léčbě včetně biosimilars u psoriázy. Doc. Němec velmi přehledně a s velkou naléhavostí hovořil o roli dermatologa v časně diagnostice psoriatické artritidy. V dalším bloku promluvil přední světový odborník na vzácné kožní infekce a zánětlivé stavy v dermatologii dr. Tomecki. Ve své přednášce pojednal nové syndromy i trendy. Zazněla další témata – chronická spontánní kopřivka a novinky v její léčbě, některé specifika léčby erysipelu, přednáška dr. Snopkové o variabilitě klinických projevů onemocnění HIV/AIDS – mimořádně přínosná, přednáška prof. Šlampa s problematikou onkologickou týkající se nových směrů v léčbě basaliomů, sdělení doc. Jedličkové zaměřené na problematiku pemfigoidu, bulózní autoagrese se zánětlivými následky. Výtečná a inspirovaná byla přednáška prof. Zaleské-Janowské o neurogením zánětu v dermatologii, doc. Dastychová vystoupila s erudovanou přednáškou o konzervačních látkách z pohledu dermatoalergologa. Prim. Faustmannová představila výsledky laboratoře autoimunitní diagnostiky ve FN Brno. Na závěr pojednala prof. Pospíšilová flebitidy jako mezioborový problém.

Posterová sekce byla velmi bohatá a výborně připravena s řadou prioritních informací, např. z kliniky na Bulovce ve spolupráci s IKEM Praha o kožních nádorech u transplantovaných. Z I.DVK bylo opět referováno o výsledcích fotodynamické terapie ve stále se rozšiřujícím souboru onkologických nemocných

v tomto brněnském centru; kromě toho mladí lékaři představili řadu zajímavých až unikátních kazuistik. Z obou brněnských klinik zaznělo 8 přednášek a prezentováno bylo 14 posterů.

Přes nabitý program nikdo neodcházel, diskuse byla hojná, neformální a zaujatá. Počet účastníků byl vysoký, 250. Většinu tvořili logicky dermatologové, přišli i zástupci jiných specializací a oborů. Atmosféra v zaplněném sále byla skvělá.

VOLBA DO BOARD OF DIRECTORS EUROPEAN ACADEMY OF DERMATOVENEREOLOGY

Prof. MUDr. Vladimír Vašků, CSc., přednosta I. dermatovenerologické kliniky FN u sv. Anny a přednosta Dermatovenerologické kliniky FN Brno, byl zvolen do Board of Directors European Academy of Dermatovenerology.

Tato Rada je vrcholným řídicím orgánem nejvýznamnější dermatovenerologické organizace v Evropě. Českou dermatovenerologii reprezentují toho času dvě odborné společnosti, a to Česká dermatovenerologická společnost a Česká akademie dermatovenerologie, jejímž předsedou je prof. Vašků dosud.

Zeptali jsme se, co pan profesor na tomto postu preferoval:

„Z této pozice jsem vždy zdůrazňoval zásadní význam akademické platformy pro rozvoj oboru, v tomto duchu jsem komunikoval i s evropskými a mezinárodními strukturami.“

V EADV již čtyři roky působil v rámci Honours and Awards Committee a nyní i v Membership Committee.

Jak budete pokračovat ve své funkci a jaký pozitivní dopad budou mít vaše aktivity na studenty LF a začínající lékaře?

„V rámci Rady budu pokračovat ve svých dosavadních aktivitách s cílem maximálně využít edukační programy EADV, pomáhat mladým lékařům ve specifických programech, posilovat duch plodné spolupráce mezi evropskými dermatology a dále zviditelňovat českou dermatovenerologii.“

Jak dále vzdělávat mladé dermatology v rámci České akademie dermatovenerologie?

KONFERENCE MEFANET POOSMÉ: VIRTUÁLNÍ REALITA BOURÁ BARIÉRY

Mgr. Jakub Gregor, Ph.D., RNDr. Martin Komenda, Ing. Daniel Schwarz, Ph.D., doc. RNDr. Ladislav Dušek, Ph.D.

S jistou nadsázkou lze říci, že konference MEFANET dosáhla svým osmým ročníkem hranic sluneční soustavy, která se taktéž může pochlubit osmi planetami. V reálu jsou ambice československé spolupráce na poli medicínského vzdělávání samozřejmě poněkud skromnější, ale jak ukázal letošní program, zcela jistě přesahuje i další hranice než jen tu bývalou federální.

Pedagogové, studenti i odborníci zainteresovaní do moderních forem výuky medicíny se tradičně sešli koncem listopadu na dohled dvěma brněnským dominantám v hotelu International. Konferenci slavnostně zahájili prof. Jan Žaloudík, předseda senátního Výboru pro zdravotnictví a sociální politiku a čerstvě také ředitel Masarykova onkologického ústavu v Brně, a prof. Aleš Ryška z Fingerlandova ústavu patologie FN Hradec Králové. Již takřka povinnou součástí zahájení konference je souhrn klíčových aktivit, nových úspěchů a aktuálních výzev, před nimiž síť MEFANET stojí. Podobně jako loni se této role ujal dr. Daniel Schwarz (IBA LF MU) a role to letos byla z hlediska pozitivních informací velmi příjemná. Třeba proto, že mohl představit novou podobu centrální brány MEFANET, díky níž se ze stávající e-publikační platformy stává „web-scale discovery“ systém umožňující propracovanější indexování a přesnější vyhledávání příspěvků. Dalším kamínkem do mozaiky nových přírůstků je nepochybně i nová kniha „Computer Applications, Systems and Networks for Medical Education. MEFANET: Czech and Slovak Medical Faculties Network“, která poukazuje na dopad různých forem e-learningu na výuku v jednotlivých oborech

medicíny, přehledně dokumentuje přístupy k výuce založené na simulacích a, jak napovídá podtitulek, rovněž představuje samotnou síť MEFANET a její klíčovou roli v zavádění informačních a komunikačních technologií do vzdělávání lékařů a zdravotnických profesionálů. Dr. Schwarz také vyzdvihl význam aktivit, které přitahují a zapojují do vzdělávacího procesu nové studenty, tedy zejména AKUTNĚ.CZ a WikiSkripta. Neopomenul ani další zajímavé tuzemské i mezinárodní projekty s vazbou na síť MEFANET, mezi něž lze zařadit i časopis MEFANET Journal, který v prosinci 2014 završí svůj druhý ročník. Vybraným projektovým aktivitám byly ostatně věnovány i některé samostatné bloky konference, jak ukážeme dále v tomto článku.

Nejprve je ale třeba zmínit další nedílnou součást setkání, tedy key note přednášky pozvaných zahraničních hostů. Těmi tentokrát byli Sokratis Nifakos a Christos Vaitsis, dva zástupci Karolinska Institutet ve Stockholmu. První jmenovaný se zaměřil na mobilní technologie a jejich využití ve vzdělávání studentů i lékařů. Prezentoval například tzv. rozšířenou realitu (augmented reality), tedy technologii, která k reálným obrazům doplňuje další informace či objekty. Konkrétními příklady zde byla preskripce antibiotik či 3D modely v kardiologii. Christos Vaitsis se ve svém příspěvku zabýval zpracováním velkých objemů dat („big data“), s nimiž pracujeme při přípravě vzdělávacího programu, edukačních materiálů i elektronickém testování, a jejich vizualizací založené na přístupu „visual analytics“. Zdůraznil některé aspekty, jako např. nutnost poskytování vyváženého množství informací (nedo-

statek vs. přesycení), správné definice rolí a cílů či vžití se do role koncových uživatelů už při přípravě jakýchkoliv výstupů. Vybudování a optimalizaci studijního plánu (ať už celého studijního oboru nebo jednoho specifického předmětu) přirovnal k cestě po mapě, na níž máme dílčí i konečné cíle procesu výuky.

Jak již bylo zmíněno, dvě sekce byly věnovány i projektům, jejichž řešení se dotýká i sítě MEFANET. Jedním z nich je projekt LF MU nazvaný OPTIMED (<http://opti.med.muni.cz/>), který si klade za primární cíl inovovat studijní obor Všeobecné lékařství, a to v celé šíři povinných a povinně volitelných předmětů. Jedinečnost tohoto projektu spočívá ve vytvoření zcela nového dynamického systému, který zajistí účelnou komunikaci mezi studenty a vyučujícími na úrovni teoreticky a preklinicky orientovaných předmětů společně s klinickými kurzy. Základem systému je návrh parametrického popisu medicínského

Dr. Daniel Schwarz byl zvolen novým předsedou Koordinační rady sítě MEFANET

kurikula, napříč kterým platforma OPTIMED následně umožní rychlé a přesné vyhledávání. Přednáškový blok byl záměrně koncipován tak, aby posluchače seznámil s motivací a teoretickým pozadím celého projektu (přednáška doc. Julie Bienertové Vašků z LF MU) a současně v praxi ukázal reálné využití pro studium medicíny (přednáška dr. Komendy z IBA LF MU). Závěrečný příspěvek prezentovaný Mgr. Janem Švancarou (IBA LF MU) pak po analytické stránce shrnul dostupná data popisující samotnou výuku a napověděl, že s vhodně navrženou databázovou základnou je následně možné podívat se na velký objem dat popisujících studijní osnovy s nadhledem, a posoudit tak obsah výuky z globálního pohledu.

Poté následoval workshop inspirovaný mezinárodním projektem CROESUS, který probíhá ve spolupráci Masarykovy univerzity, St George's, University of London a Univerzity Pavla Jozefa Šafárika v Košicích. Do něj se přes telekonferenční přenos zapojili i dva kolegové z londýnského institutu, Terry Poulton a Sheetal Kavia, kteří nejprve účastníky konference seznámili se svým pohledem a zkušenostmi se

zaváděním inovativních postupů do výuky medicíny i nelékařských oborů, jako jsou výukové algoritmy, virtuální kazuistiky či virtuální pacienti, což je také hlavní téma projektu CROESUS. V praktické části sehráli aktivní roli především samotní návštěvníci workshopu. Za asistence odborných lektorů byly v reálném čase vytvářeny uzly virtuálního klinického případu a posluchači si tak mohli naživo vyzkoušet práci s platformou pro správu virtuálních pacientů. Jako velmi přínosná se ukázala závěrečná diskuze, v níž oba zahraniční hosté zodpověděli řadu nevšedních dotazů dotýkajících se začlenění těchto moderních technik do samotné výuky.

Christos Vaitzis (vlevo) a Sokratis Nifakos si program vychutnali nejen jako přednášející, ale i jako posluchači, neboť první den konference byla jednacím jazykem angličtina

Úvod druhého dne konference neměl navzdory vydařenému společenskému večeru v žádném případě ospalý charakter. Sálem naopak zněly výrazy jako „urgentní“ a „intenzivní“, což napovídá, že se pod vedením dr. Petra Štourače (KARIM LF MU a FN Brno) mluvilo zejména o akutní medicíně. Tedy o oboru, v němž hrají virtuální pacienti a simulace při vzdělávání velkou roli, neboť možnosti zapojení studentů do reálných případů jsou zde samozřejmě velmi omezené. Simulace jsou dnes ostatně v akutní medicíně vnímány jako samostatný vědní obor a mnoho nových pomůcek a postupů je před použitím v praxi nejprve testováno právě pomocí simulací. Další specifika tohoto medicínského oboru spočívají ve správném fungování lékařského týmu, velkém množství interakcí i limitovaném času na rozhodnutí, což jsou věci, které lze v běžné výuce mediků velmi obtížně podchytit, učit a zkoušet. Elektronické publikování a simulace značně pomáhají i personálu nefakultních nemocnic, který má jen omezené možnosti být v kontaktu s předními pracovníky oboru. Také další bloky věnované medicínské informatice, informač-

ním vědám a obecně ICT ve výuce lékařských a zdravotnických oborů přinesly nespočet zajímavých podnětů i nepřehrné množství zkušeností zainteresovaných pedagogů.

Konferenci každým rokem ukončuje zasedání Koordinační rady sítě MEFANET a nejinak tomu bylo i letos. Při jednání byly diskutovány zásadní body týkající se budoucnosti celé vzdělávací sítě MEFANET a aktivit zaměřených na konkrétní spolupráci ve vybraných oblastech napříč zapojenými institucemi. V závěru zasedání proběhla volba předsedy Koordinační rady; doc. Ladislava Duška (IBA LF MU), který již nekandidoval, nahradil v této pozici dr. Daniel Schwarz ze stejného pracoviště. Doc. Dušek byl zástupci fakult oficiálně jmenován do role čestného předsedy.

Doc. Julie Bienertová Vašků představuje projekt OPTIMED

Workshop inspirovaný projektem CROESUS s telekonferenční účastí londýnských kolegů

Dr. Petr Štourač zahajuje sekci věnovanou e-learningu a simulacím v akutní medicíně

DEN OTEVŘENÝCH DVEŘÍ NA LÉKAŘSKÉ FAKULTĚ MU

Rozhovor s proděkankou pro studijní záležitosti, prof. RNDr. Evou Táborskou

Proděkanka prof. Eva Táborská a dr. Ivana Pánková připravují den otevřených dveří

Jedná se vlastně už o třetí otevírací den v pořadí v jednom výukovém roce. První byl v září a další dva v lednu...

Celková návštěvnost kolem 1500 zájemců o studium na LF MU.

Plná fakulta a velká posluchárna – sedí se i na schodech, nedočkavé tváře, důkladná prezentace, řada studentů, kteří stojí ve frontě a čekají trpělivě na zodpovězení soukromých dotazů...

1) Kolikátý byl tohle ročník tzv. ve Vaší režii?

Přijímací zkoušky na LF organizují od roku 1998. Už si nepamatuji, zda v tom roce byl den otevřených dveří, našla jsem však v počítači pozvánku na DOD 27. 1. 1999, 13:30 hod. - LF, Biologická posluchárna, Brno, Joštova 10. Takže 17.

Současně se mnou jsou pamětníci „DODů“ i další učitelé, např. prof. Siegelová, prof. Vaněk, dr. Matějová, doc. Kyasová.

Zpočátku jsme nabízeli 2 magisterské a 4 bakalářské obory, nyní již máme bakalářských oborů 10 a též 4 navazující magisterské obory.

2) Je dostatek studentů-dobrovolníků?

Ano, studenti mají o tento druh práce zájem, možná i proto, že za ni dostanou malé stipendium. Většinu z nich to ale i baví, řada z nich se na tyto akce hlásí opakovaně, a jak jsem měla možnost pozorovat, opravdu se uchazečům v průběhu prohlídek kampusu věnuji.

3) Jsou dny otevřených dveří každý rok přibližně stejné nebo se něčím specifickým liší?

Z organizačního hlediska jsou přibližně stejné. Snažíme se prostředí fakulty přiblížit co nejvíc, takže např. v posledních letech odvážíme uchazeče autobusem i na Komenského nám. do speciálních výukových prostor zde.

4) Jsou studenti-zájemci jiní? Např. sebevědomější?

Studenti-zájemci si nesou vlastnosti dnešní mladé generace. Už jim nedělá problém elektronická přihláška, považují za přirozené vše vyřizovat maily z iPhonu. Nezdá se mi, že by byli sebevědomější, zvláště v období, kdy se s nimi setkáváme na DOD.

5) Je příprava DOD dlouhodobou záležitostí, trénuje se na ni? 😊

Ptáte-li se na to, zda týden před DOD děláme ráno s paní vedoucí studijního oddělení 10 kliků, tak ne 😊. Spíše jejich organizace je dlouhodobá záležitost. Již v květnu se určují optimální termíny, pak se inzerují ve všech propagačních materiálech. V průběhu prosince pak kontaktujeme přednosty ústavů v kampusu a na Komenského nám, aby zajistili prohlídky ústavů, objednáváme autobusy, kontaktujeme studenty a garanty.

6) Co Vás nejvíc potěšilo?

Je vždycky milé setkat se s učiteli a ostatními pracovníky na LF, kteří se do organizace zapojí a dokonce berou svou účast jako samozřejmost.

Těší mě samozřejmě i zájem uchazečů, který je zatím stále značný.

Nabídka brožur pro návštěvníky fakulty

Exkurze v Anatomickém muzeu pod vedením MUDr. Joukala

...A odpovídáme na dotazy...

NAŠE CHYBY A OMYLY

MUDr. Tomáš Grolich, Chirurgická klinika LF MU a FN Brno

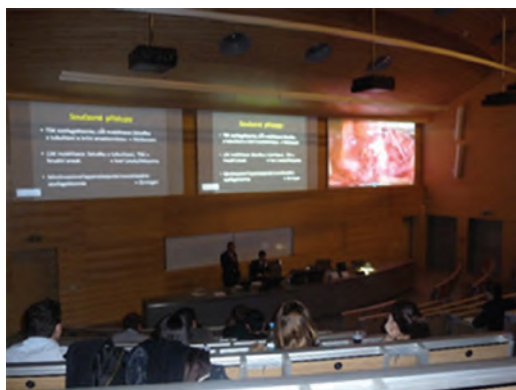
Ve čtvrtek 27. listopadu se v prostorách Kampusu LF MU konal poprvé v Brně již 8. ročník Pracovního dne Sekce mladých chirurgů České chirurgické společnosti pod názvem „Naše chyby a omyly“.

Celá akce proběhla pod záštitou pana děkana prof. MUDr. Jiřího Mayera, CSc. Účelem pracovního dne je sdílení zkušeností v rámci komunity mladých lékařů, poučení se z vlastních omylů a příprava na prezentaci své práce na odborných fórech vyššího stupně.

Akce se zúčastnilo 36 chirurgů a studentů vyšších ročníků LF MU.

Během informacemi nabitého odpoledne mohli účastníci vyslechnout dvanáct sdělení z oblasti výzkumu v chirurgii, kazuistiky z oblasti akutní všeobecné chirurgie, ambulantních postupů, pokročilých výkonů i současných doporučených postupů.

Díky podpoře ze strany Lékařské fakulty proběhla celá akce v nadstandardních podmínkách.

ULTRAZVUKOVÝ KURZ – KONGRES V ČEJKOVICÍCH

MUDr. Andrea Šprláková-Puková, Ph.D.

Přednáškový sál v Čejkovicích

V polovině ledna proběhl již VIII. Kurz UZ techniky - Ultrazvukový kongres v Čejkovicích pořádaný Radiologickou klinikou FN Brno a FN Olomouc pod záštitou prof. MUDr. Vlastimila Válka, CSc., MBA, ve spolupráci s ČLS JEP.

Kongresu se zúčastnilo 88 lékařů, převážně v rámci předatestační přípravy z oboru radiologie, akce je součástí specializačního vzdělávání.

Akce je rozdělena na teoretickou část, s prezentací výukových přednášek a rovněž zajímavých případů z praxe, a část praktickou.

Hlavním tématem letošní teoretické části bylo barevné dopplerovské vyšetřování. Přednášky byly prezentovány autoritami v oboru radiologie – prof. Eliáš z FN Hradec Králové, doc. Mechl z FN Brno a doc. Vomáčka z FN Olomouc. Jejich přednášky jsou vždy nejen přehledným sdělením základních

informací, ale jsou doplněny, aktualizovány o nové informace a jsou obohaceny osobními zkušenostmi. Prostor k prezentování je však vyhrazen i mladším kolegům, kteří jsou rovněž schopni zaujmout účastníky, a to přehledovými přednáškami a kratšími kazuistickými sděleními z praxe. Bohatou diskuzi vyvolala přednáška MUDr. Jiřího Pánka shrnující vyšetření tepen a srovnání postavení ultrazvuku s ostatními diagnostickými metodami. Rovněž byly velmi hodnocené přednášky zaměřené na praktické aplikace kontrastní látky – MUDr. Šárky Bohaté, MUDr. Jakuba Foukala a MUDr. Hany Petrášové. Přednáška Ultrazvuková diagnostika onemocnění GIT u dětí, prezentovaná MUDr. Irenou Mullerovou z FN Olomouc, patřila mezi kladně hodnocené s praktickým přínosem.

Jednoznačně největší ohlas měla interaktivní přednáška prof. Válka, která již během prezentace vyvolala bohatou diskuzi a navodila správnou atmosféru spolupráce mezi přednášejícím a účastníky. Schopnost vtáhnout účastníky do vlastní prezentace a podílet se na řešení prezentovaných problémů je vždy velmi kladně přijímána. Takováto přednáška je srovnatelná se zahraničními výukovými přednáškami, kde si každý může během přednášky ověřit vlastní znalosti na dané téma.

Praktická část je každoročně prováděna na několika různých ultrazvukových přístrojích. Přístroje jsou zapůjčeny firmami a splňují nejnáročnější požadavky, takže je možné vyzkoušet si nové matrixové sondy, aplikaci kontrastní látky či elastografické vyšetření různých anatomických lokalit pod vedením lékařů, kteří se danou problematikou dlouhodobě zabývají. Letos byla praktická část zaměřena nejen na vyšetření méně častých anatomických oblastí a aplikaci kontrastní látky, ale i na praktický nácvik intervenčních výkonů pod ultrazvukovou kontrolou. Možnost vyzkoušet si biopsii na modelu pod ultrazvukovou kontrolou a reálné vyšetření figurantů měly největší ohlas u účastníků a rádi bychom v příštím roce dali praktické části větší časový prostor.

Součástí tohoto kongresu je kromě odborného programu i společenská část, letos s možností ochutnávky vín ve sklepních prostorách nádherného zámku Čejkovice. Za organizátory velmi oceňují, že i přes hojnou účast na ochutnávkách byl vždy přednáškový sál zaplněn a účastníci projevovali zájem o další, nové informace prezentované v jednotlivých přednáškách.

Většina přednášek bude uveřejněna na stránkách Radiologické kliniky FN Brno.

V následujícím roce bychom rádi zohlednili požadavky účastníků na nová témata přednášek, která uváděli v dotazníku, a zejména se ještě více času věnovali praktické části.

Jitka Halouzková, sekretářka RDK FN Brno při zasluženém odpočinku

91. FYZIOLOGICKÉ DNY

MUDr. Tibor Stračina
prof. MUDr. Marie Nováková, Ph.D.

Ve dnech 3. až 5. února 2015 se pod záštitou Spec-tabilis prof. MUDr. Jiřího Mayera, CSc., děkana Lékařské fakulty MU, konaly v prostorech Univerzitního kampusu Bohunice již 91. Fyziologické dny. Společnou konferenci České fyziologické společnosti a Slovenské fyziologické společnosti pořádal Fyziologický ústav Lékařské fakulty Masarykovy univerzity.

Jedná se o tradiční, každoroční setkání fyziologů a odborníků z příbuzných oborů. Organizace této akce se střídavě ujímají fyziologické ústavy jednotlivých lékařských fakult v České republice a na Slovensku, případně některé ústavy Akademie věd České republiky a Slovenskej akadémie vied.

Konference byla zahájena v úterý 3. února v aule UKB. Účastníky konference jménem pana děkana

pozdravila prof. MUDr. Anna Vašků, CSc., prodě-kanka LF MU, a popřála konferenci úspěch. Následovalo srdečné přivítání od přednosta Fyziologického ústavu, doc. PharmDr. Petra Babuly, Ph.D. S krátkým proslovem rovněž vystoupili předsedové obou národních odborných společností, nejdříve prof. MUDr. Jaroslav Pokorný, DrSc., předseda České fyziologické společnosti při České lékařské společnosti J. E. Purkyně, poté prof. MUDr. Andrea Čalkovská, Ph.D., předsedkyně Slovenské fyziologické společnosti při Slovenské lékařské společnosti. Po krátkém hudebním vystoupení byl zahájen odborný program konference Purkyňovou přednáškou. Doc. MUDr. František Vožeh, CSc., z Ústavu patologické fyziologie LF UK v Plzni přednesl přehledný příspěvek na téma „J. E. Purkyně a mozeček tehdy a dnes“. Pan docent vyzdvihl velký přínos Jana

Záběr na všechny účastníky Fyziologických dnů

Zahajuje prof. Vašků

Z prezentací

Evangelisty Purkyně v oblasti popisu stavby a funkcí mozečku jako mimořádně důležité struktury centrální nervové soustavy a zdůraznil, že mnohé z Purkyňových závěrů značně předešly svou dobu a jsou dodnes platné. Následovala pedagogická přednáška doc. MUDr. Markéty Bébarové, Ph.D., z Fyziologického ústavu LF MU s názvem „Srdeční elektrofyzologie: od orgánu po buňky a kanály“. Paní docentka se ve své přednášce věnovala především metodice patch clamp a výsledkům jejího využití při studiu farmakologického ovlivnění iontových kanálů.

Odborného programu konference se zúčastnilo celkem 162 účastníků, mezi nimi významné osobnosti české a slovenské fyziologie, ale též řada mladých vědců, mezi nimi i postgraduální a pregraduální studenti pracující na pořádajícím ústavu.

Program zahrnoval osm přednáškových a čtyři posterové sekce. Během tří dnů bylo prezentováno 77 ústních a 59 posterových sdělení, které představily výsledky českých a slovenských pracovišť v oblasti neurofyziologie, fyziologie kardiovaskulárního systému, buněčné fyziologie, metabolismu a dalších odvětví oboru.

Ve čtvrtek 5. února při závěrečném setkání vyslovili prof. Čalkovská a prof. Pokorný velké uznání a poděkování organizátorům za bezproblémový průběh a vysokou vědeckou úroveň konference, která proběhla v přátelské a plodné atmosféře.

Věříme, že účastníci konference prožili v prostorách Univerzitního kampusu zajímavou, inspirativní konferenci, která jim zůstane v paměti díky kvalitnímu programu odbornému i společenskému.

NAŠE FAKULTA

Zpracovala, redakce, kontakt:
Mgr. Irena Wernerová
manager vnějších vztahů a komunikace
Lékařská fakulta
Masarykova univerzita
Kamenice 5
625 00 Brno
wernerova@med.muni.cz

www.med.muni.cz
www.muni.cz

grafické zpracování:
Mgr. Markéta Soukupová
Institut biostatistiky a analýz MU

Vydává:
Masarykova univerzita
Žerotínovo náměstí 9
601 77 Brno

MK ČR E 20240

6. ročník, únor 2015

ISSN 1805-0131 (on-line)
ISSN 1805-014X (print)

Nové příspěvky, které budete chtít publikovat v dalším čísle bulletinu, zasílejte, prosím, na adresu redakce.

Rádi zodpovíme vaše dotazy.

NAŠE FAKULTA

INFORMAČNÍ BULLETIN
MASARYKOVA UNIVERZITA
LÉKAŘSKÁ FAKULTA

ISSN 1805-0131

ISSN 1805-14X